

Baukunst im Kleinen

Nieuwe opzet van de commissie bouwontwerpen

Door Fred Hartjes

Nu Annie Pasteuning het voorzitterschap aan mij heeft overgedragen grijp ik deze gelegenheid aan om de commissie bouwontwerpen weer even onder uw aandacht te brengen. De bouwcommissie is een aantal jaren geleden opgezet om de bestaande “software” van Richter uit te breiden, vooral voor degenen die op dit moment stenensets van de Ankerfabriek kopen. De nieuwe ontwerpen moeten dus met de NF sets die de fabriek nu levert kunnen worden gebouwd.

Iedereen die de meest interessante voorbeelden van Richter wel heeft gebouwd en denkt dat hij/zij dat eigenlijk net zo goed of zelfs wel beter kan, wordt hierbij uitgenodigd een eigen ontwerp in te dienen. Als de bouwcommissie vindt dat dit ook voor andere ankervrienden interessant is, wordt het doorgezonden naar de onvermoeibare Burkhard Schulz die er een fraai bouwvoorbeeld van maakt in Richter’s stijl, dus zowel de doorsneden als de driedimensionale aanzichten. Vaak stuurt de ontwerper er nog een klein verhaaltje bij over de functie van het bouwwerk, de stijl, de historie en wat hij verder nog kwijt wil. Zoiets stellen we altijd op prijs. Uiteindelijk wordt het ontwerp dan in de Ankerhemel opgenomen: de catalogus van nieuwe ontwerpen die ondermeer vanaf de website van de Ankerfabriek is te downloaden.

Op de CVA bijeenkomst op 25 oktober j.l. is afgesproken dat de bouwcommissie geen wedstrijdjury is. We delen geen rapportcijfer uit maar kijken alleen of het ontwerp geschikt is voor de catalogus. Wel zullen we zo nu en dan een aardig of interessant ontwerp in de schijnwerpers zetten met een kort stukje in het MLB. Maar dit houdt dus niet in dat we dat ontwerp veel beter vinden dan de andere inzendingen. Dus als we geen aandacht aan uw ontwerp schenken komt dat misschien alleen omdat we de deadline van het MLB niet hebben gehaald.

We stellen geen eisen aan de manier waarop het ontwerp is getekend. Sommige inzenders geven driedimensionale computertekeningen en doorsneden op de manier van Richter, anderen tekenen de doorsneden op ruitjespapier met een eigen conventie voor het aanduiden van de stenen en sturen een paar foto’s mee voor het ruimtelijke overzicht. Alles mag, zolang het voor de bouwcommissie duidelijk is.

Vanzelfsprekend komt uw ontwerp niet zomaar in de Ankerhemel, maar moet het aan een aantal regels voldoen. Omdat te beoordelen gaat de commissie het nabouwen om te controleren of het wel echt met

Watertoren van Diether Wellman voor NF14

die nieuwe stenenset gebouwd kan worden waarvoor het bedoeld is. Natuurlijk kunt U het ontwerp maken met behulp van de oude stenen, maar voor de uiteindelijke beoordeling kijken we hoe dat met de nieuwe stenen zou zijn. Meestal is dat een voordeel. De nieuwe stenen zijn weliswaar wat gladder dan de oude, maar ze zijn zeker meer maatvast wat de stabiliteit van het bouwwerk vaak ten goede komt. En de liggers 23 tm 25 zijn hier van hout, er is dus geen breukrisico.

Omdat de bouwcommissie al een aantal jaren draait, hebben we de aanvullende voorbeeldenboeken voor NF6 tm NF22 al afgerond. Ontwerpen voor NF 24 kunnen nog worden ingezonden tot 1 juli 2009, voor NF 26 is dat 1 juli 2010. Verder accepteren we natuurlijk ook ontwerpen voor NF28, 30 en 32. Met NF 34 wachten we nog even totdat de fabriek NF32B heeft uitgebracht.

In het verleden zijn herhaaldelijk bouwwerken van twee NF sets ontworpen wat natuurlijk imposante gebouwen opleverde. Omdat de sets die nu aan de beurt zijn zo langzamerhand flink groot geworden zijn en de meeste mensen geen dubbele NF24 of groter hebben, stappen we hiervan af en laten vanaf nu alleen maar enkele NF sets toe. Wel kunt U enige metaaldelen toevoegen uit de DS, VE of GKBr serie zoals een bruggetje of een balustrade of tuinhekje van een brugreling. Dit onderdeel moet dan wel als replica goed leverbaar zijn en het moet een kleine aanvulling blijven, een grote DS of VE brug is niet de bedoeling.

Wanneer wij uw ontwerp hebben ontvangen komt het in een beoordelingsronde waarin het op de volgende zes punten wordt onderzocht:

1. Kan het ontwerp worden gebouwd met de enkele (NF) stenenset waarvoor het bedoeld is?
2. Wordt minimaal 75% van het totaalgewicht van deze stenenset *functioneel* gebruikt? Het is dus niet de bedoeling dat U probeert aan deze regel te voldoen door overblijvende stenen in het inwendige van het bouwwerk te “dumpen”. Maar het is dus ook niet nodig om letterlijk iedere steen in het bouwwerk een plaats proberen te geven, veel belangrijker is het dat U een architectonisch verantwoord gebouw ontwerpt. En in bepaalde situaties zoals een gebouw met een plat dak waarbij erg veel dakstenen overblijven, zullen we de 75% regel wat minder streng hanteren.
3. Is het bouwwerk voldoende stabiel? Er mag geen lijm of dubbelzijdig plakband voor nodig zijn om te voorkomen dat het vanzelf in elkaar stort. Misschien dat we voor een enkele fragiele lantaarn nog de hand over ons hart strijken, maar verder willen we beslist niet gaan. Aan de andere kant zijn kleine stukjes papier of karton om ongelijkheden in de stenen op te vangen wel toegestaan.
4. Kan het ontwerp met normale inspanning worden gebouwd zonder extreme eisen te stellen aan de motoriek van de bouwer? Vanzelfsprekend zal vaak de spreekwoordelijke vaste ankerhand vereist zijn, maar alles wel in het redelijke.
5. Zijn er fouten, onnauwkeurigheden of onduidelijkheden in het ontwerp?

6. Is het ontwerp esthetisch voldoende bevredigend?

Wanneer tenminste twee leden van de bouwcommissie uw ontwerp hebben gebouwd en beoordeeld, komen we bij elkaar om tot een gezamenlijk oordeel te komen. Soms is een ontwerp perfect en wordt het hierna meteen doorgezonden voor opname in de catalogus. Soms zijn er een paar kleinigheden niet in orde en zenden we het gelijk door na uw goedkeuring over de voorgestelde aanpassingen. Maar het kan ook zijn dat we U vragen zelf wijzigingen door te voeren. En een enkele keer lukt het echt niet en sturen we het ontwerp aan U terug. In ieder geval hoort U van ons hoe het afgelopen is.

Tenslotte, wanneer U er nog niet aan toe bent om zelf een bouwwerk te ontwerpen maar het toch leuk vindt om bij nieuwe bouwvoorbeelden betrokken te raken, kunt U ook lid worden van de bouwcommissie. Tot nog toe was dat om praktische redenen alleen voorbehouden aan ankervrienden in het westen van Nederland, je kunt iemand nu eenmaal niet vragen om honderden km's te rijden voor een paar uur vergaderen. Maar in de toekomst zullen we niet meer dan tweemaal per jaar bij elkaar komen na afloop van de CVA vergadering in Hilversum en doen we het verdere overleg per email of telefoon (met Skype kun je met je computer gratis bellen) zodat de geografische afstand geen groot probleem meer is.

Op dit moment bestaat de bouwcommissie uit Gerard Anink, George Bielen, Fred Hartjes en Annie Pasteuning, maar versterking is meer dan welkom. Ook ontwerpers kunnen lid worden van de bouwcommissie, alleen mogen ze niet hun eigen ontwerp beoordelen.

Inzendingen kunnen U per post of email worden opgestuurd naar onderstaand adres, maar grote bestanden kunnen we ook downloaden vanaf een server.

Fred Hartjes, Irislaan 39, 1424CP de Kwakel, Nederland; F.Hartjes@nikhef.nl